

Rynek jabłek - nadpodaż i niskie ceny

Trendy bieżące

- Produkcja jabłek w Polsce dynamicznie wzrasta z uwagi na rosnące plony jabłek. Średnioroczne tempo wzrostu produkcji w latach 2011-2018 wynosiło 8,6%. W 2018 zbiory jabłek w kraju będą rekordowe wynosząc wg GUS 3,9 mln t.
- Polska jest największym w UE producentem jabłek z 35% (2018) udziałem w unijnej produkcji. Ponadto jest pierwszym w Europie i drugim na świecie producentem oraz eksporterem zagęszczonego soku jabłkowego (ZSJ).
- Szacuje się, że ok. 50% produkowanych jabłek trafia do przetwórstwa, w szczególności do produkcji ZSJ. Powodem wysokiego udziału jest niska jakość produkowanych jabłek w kraju i baza surowcowa w dużej mierze oparta na sadach przydomowych.
- Rozwojowi rynku jabłek sprzyjał rosnący eksport. Niemniej, po wprowadzeniu embarga przez Rosję sprzedaż zagraniczna znacząco wyhamowała. Udział eksportu w produkcji jabłek wynosi ok. 30% (sez. 2016/17).
- W sezonie 2018/19, z uwagi na rekordowe zbiory w Polsce i w krajach UE, ceny jabłek osiągają historyczne minima. We wrześniu'18 przeciętna cena jabłek deserowych wyniosła 0,87 zł/kg (-54% r/r), tj. najmniej po 2003 (biorąc pod uwagę notowania dla września). Ceny jabłek do przetwórstwa były niższe o 72% r/r. Znacząca dynamika spadku jest wynikiem wysokiej ubiegłorocznej bazy. Ceny jabłek po przymrozkowych stratach w 2017 znacząco wzrosły.
- Oferowaniu wysokich cen za jabłka do przetwórstwa nie sprzyja pogorszenie sytuacji finansowej w branży produkcji soków. Istotne obniżki cen notuje się mimo niskich zapasów zagęszczonego soku jabłkowego. Ceny koncentratu soku jabłkowego z Polski wykazują tendencję spadkową od 2h17.
- Na rynek jabłek niekorzystnie wpływa zmniejszające się spożycie tych owoców w kraju. Dodatkowo, maleje globalne, w tym unijne, spożycie soków jabłkowych odtwarzanych z koncentratu, co odbija się na eksporcie ZSJ z Polski. Rośnie natomiast spożycie soków NFC (not from concentrate), które wspiera rozwój ich produkcji w Polsce.

Perspektywy

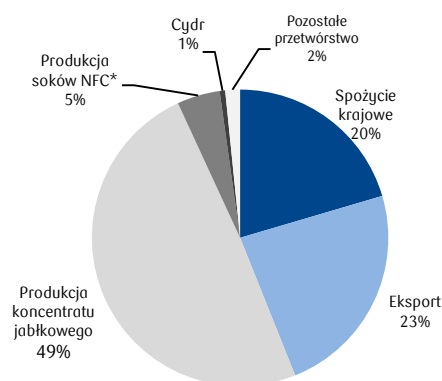
- Ceny jabłek będą utrzymywać się na niskim poziomie w całym sez. 2018/19. Wysoka podaż w Polsce i UE (wyższe zapasy) ograniczać będą sezonowe wzrosty. Niemniej, te uzależnione będą od tempa upłynniania zapasów, na które będą mieć wpływ popyt zewnętrzny i jakość jabłek.
- Wskutek wyższych zbiorów, w sez. 2018/19 wzrośnie eksport jabłek z Polski w ujęciu wolumenowym, jednak z uwagi na spadek cen jego wartość może obniżyć się. Zmieni się struktura eksportu jabłek - większego znaczenia nabiorą rynki wschodnie, zmniejszy się udział sprzedaży do UE.
- Spadek cen jabłek do przetwórstwa wpłynąć może na poprawę sytuacji finansowej producentów soków. Ceny zagęszczonego soku jabłkowego wspierane będą wzrostowym popytem na rynkach zewnętrznych (głównie USA) i mniejszymi dostawami koncentratu z Chin (mniejsza produkcja w tym kraju).
- W długim okresie zagrożeniem dla branży jest rozwój produkcji jabłek na rynkach wschodnich (Ukraina, Rosja), co może mieć odzwierciedlenie w słabszej dynamice eksportu jabłek z Polski. Silniejszy wzrost produkcji od możliwości zwiększenia popytu krajowego i eksportu mogą skutkować niskimi cenami jabłek w kolejnych latach.

Departament Analiz Ekonomicznych
analizy.sektorowe@pkobp.pl

Zespół Analiz Sektorowych

Mariusz Dziwulski
tel. (22) 521 81 88

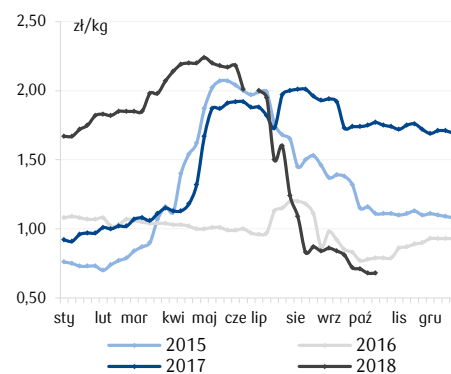
Struktura zagospodarowania jabłek w Polsce

NFC - Not From Concentrate

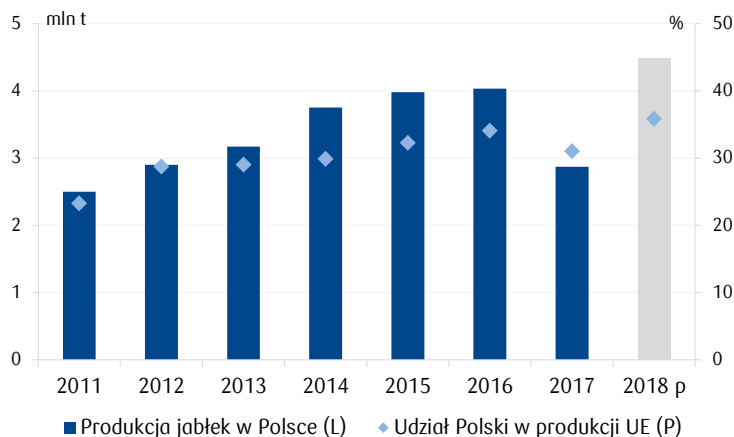
Źródło: Canadean, KUPS, WAPA, TRSK, PKO Bank Polski

Ceny skupu jabłek deserowych

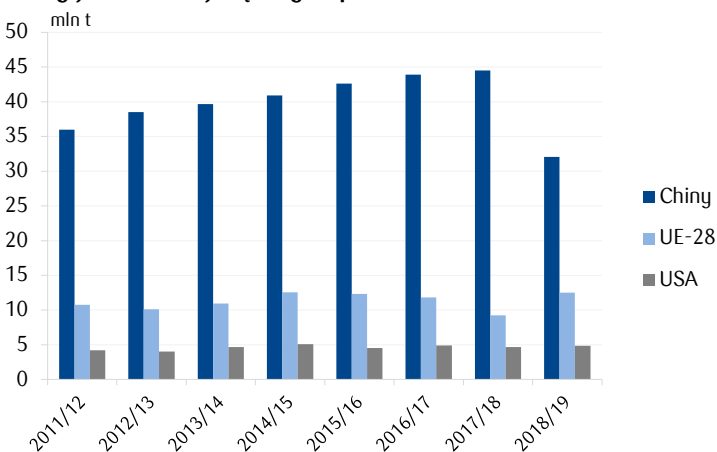
Źródło: IERIGŻ-PIB, MRIRW, PKO Bank Polski

Zbiory jabłek w Polsce

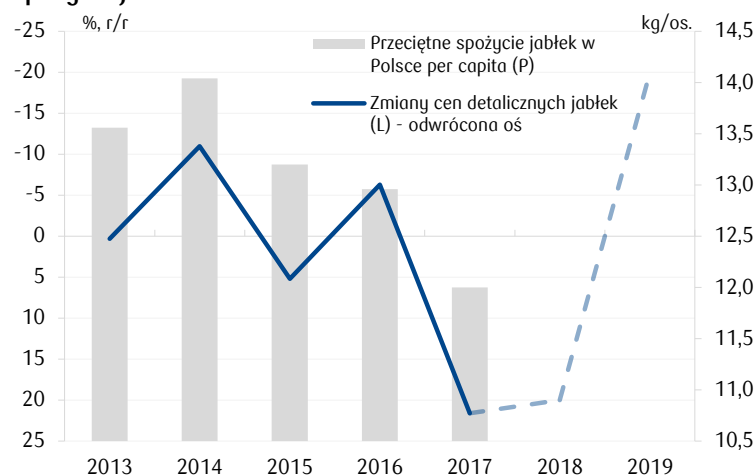
p - prognoza
Źródło: WAPA, PKO Bank Polski

Zbiory jabłek u największych producentów na świecie

Źródło: USDA, IEG Vu, WAPA, PKO Bank Polski

Spożycie jabłek w Polsce vs UE

Źródło: IERiGŻ-PIB, GUS, PKO Bank Polski

Znaczący wzrost produkcji jabłek w Polsce i UE w 2018 po spadku w 2017

- W Polsce produkcja jabłek rozwija się dynamicznie. Pomijając wahania wynikające z niekorzystnych warunków pogodowych, średnioroczne tempo wzrostu zbiorów w latach 2011-2018 wyniosło 8,6%. Przyczyną wzrostu produkcji są rosnące plony jabłek (większa intensywność upraw) przy relatywnie stabilnej powierzchni upraw w kraju. Zwiększa się udział Polski w strukturze zbiorów w UE. W 2018 może osiągnąć 35% wobec 23% w 2011.

- Wzrost produkcji jest silniejszy od możliwości zwiększenia popytu na rynku krajowym, jak i wzrostu eksportu. Wzrost powierzchni sadów intensywnych może powodować nadpodaż jabłek w kolejnych latach. Nadwyżki jabłek mogą zostać zagospodarowane przez przemysł przetwórczy (wysokie moce przerobowe), lecz po relatywnie niskich cenach.

- W 2017 zbiory jabłek w Polsce wskutek przymrozków zmniejszyły się o 32% do 2,4 mln t (wg WAPA [(World Apple and Pear Association)] o 29% r/r do 2,9 mln t). Silny spadek temperatur wiosną 2017 odbił się na produkcji w wielu krajach UE, np. produkcja w Niemczech, zmniejszyła się o 42% r/r. Łącznie w UE zebrano 11,8 mln t jabłek, tj. mniej o 9% r/r.

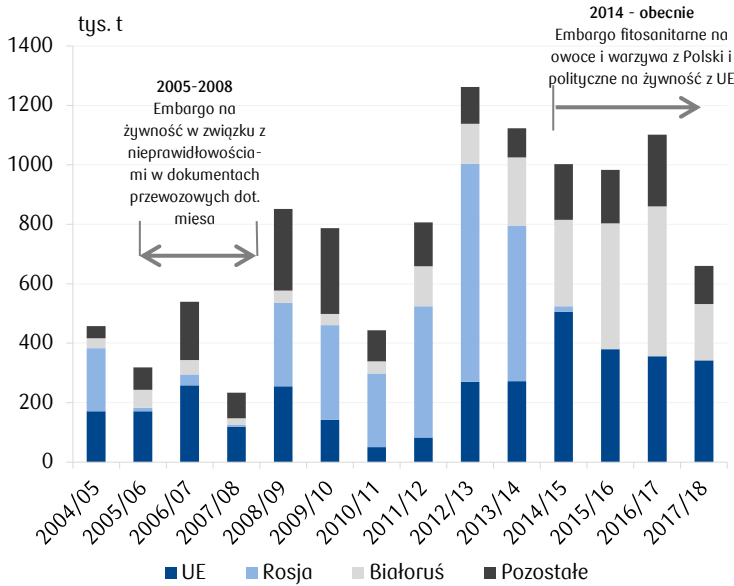
- W 2018 według GUS produkcja jabłek w Polsce, mimo suszy, osiągnie **rekordowy poziom 3,9 mln t (+60% r/r)**. Prognozy WAPA, które z reguły wskazują na wyższe wartości niż GUS, mówią o produkcji na poziomie 4,48 mln (+56% r/r; por. wykres).

- Wysokie będą zbiory w pozostałych krajach UE, co nasili konkurencję na rynkach zagranicznych. Łącznie w UE produkcja jabłek wynieść może 12,5 mln t tj. więcej o 35% r/r i być nieco niższa niż w 2014. Wcześniej (w sierpniu) WAPA oceniało unijną produkcję na rekordową (12,6 mln t).

- Susza wpłynęła negatywnie na plonowanie jabłek w Europie zachodniej. Zbiory jabłek w Niemczech (największy unijny odbiorca jabłek z Polski) według niemieckiego urzędu statystycznego tego kraju wynieść mogą 934,6 tys. t, tj. o 55 tys. t mniej niż prognozowano w sierpniu 2018, ale więcej o 56% r/r. Mniejsze od spodziewanych, choć wciąż wysokie, będą zbiory we Francji (1,48 mln t, +3,7% r/r).

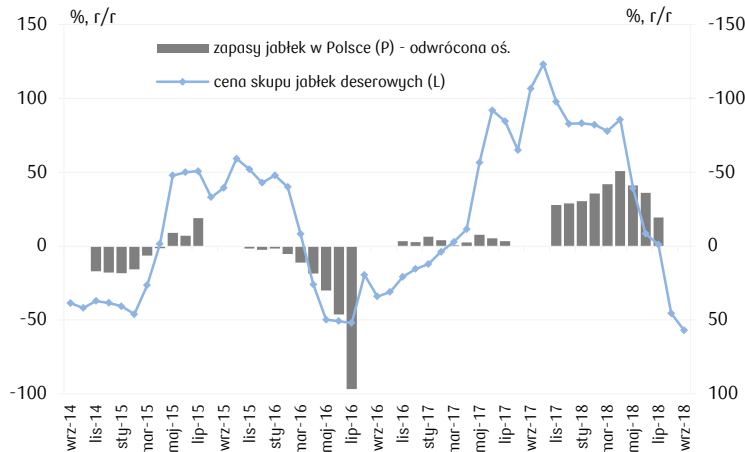
- Istnieje prawdopodobieństwo, że większa, w porównaniu do lat poprzednich, część zebranych jabłek trafi do przetwórstwa z uwagi na niskie ceny oraz słabszą jakość, na którą wpłynęły wysokie temperatury (mniejsze owoce) w niektórych regionach upraw. KE oczekuje, że ilość jabłek skierowanych do sektora przetwórczego wzrośnie o 54% r/r (bardziej niż jabłek ogółem) i o 10% w porównaniu ze średnią pięcioletnią. Ocenia się również, że z uwagi na niskie ceny, część owoców może zostać niezrebrana.

Eksport jabłek z Polski

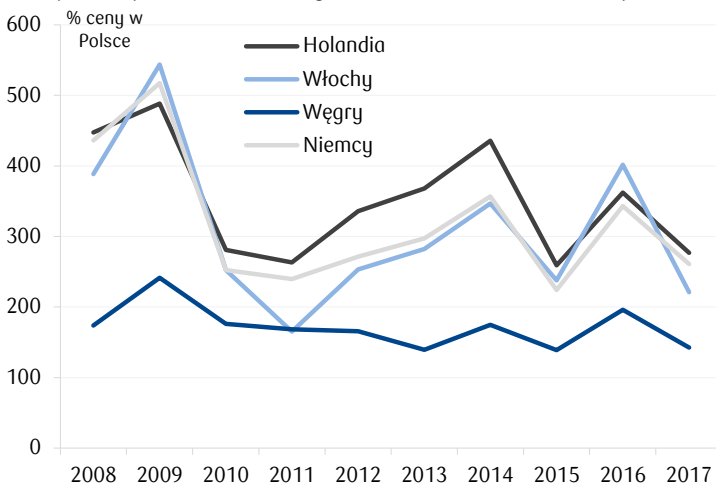
Źródło: Eurostat, PKO Bank Polski

Zmiany cen skupu jabłek i zapasów jabłek w Polsce

Źródło: IERiGŻ-PIB, WAPA, PKO Bank Polski

Relacje cen jabłek deserowych w Polsce do cen w krajach UE

Źródło: Eurostat, PKO Bank Polski

Produkcja jabłek na świecie będzie mniejsza

Mimo wyraźnego wzrostu produkcji w UE, mniejsze z powodu przymrozków w 1h18 zbiory jabłek w Chinach (-30%) spowodują, że światowa produkcja jabłek może się obniżyć. Chiny są największym na świecie producentem i eksporterem jabłek. Mimo postępującej globalizacji rynku jabłek oddziaływanie zmian światowych jest tylko częściowe. Z uwagi na różnorodność odmianową i preferencje konsumentów a także utrudniony transport na dalekie odległości, silniejszy wpływ na kształtowanie cen jabłek mają uwarunkowania lokalne.

Niemniej, Chiny są również największym na świecie producentem zagęszczonego soku jabłkowego, dlatego spadek zbiorów w tym kraju oznaczać może zmniejszenie jego produkcji, co stwarza przestrzeń dla zwiększenia eksportu koncentratu jabłkowego z Polski.

Zmiany zbiorów u największych producentów sprawiają, że światowa produkcja jabłek może obniżyć się o ok 11% r/r.

Spadek eksportu w sez. 2017/18 i wzrost w sez. 2018/19

Eksport jabłek po okresie intensywnych wzrostów do sez. 2012/13, spowodowanych zwiększaniem sprzedaży do Rosji, znacząco wyhamował. Było to rezultatem wprowadzenia embarga przez Rosję na żywność z UE (por. wykres). Spadek wysyłek jabłek do Rosji w dużym stopniu kompensowała zwiększona sprzedaż jabłek na Białoruś oraz do Kazachstanu.

W sez. 2016/17 eksport jabłek z Polski wzrósł po raz pierwszy od wprowadzenia rosyjskiego zakazu, choć już sez. 2017/18, z uwagi na mniejszą podaż jabłek, przyniósł istotny spadek sprzedaży zagranicznej.

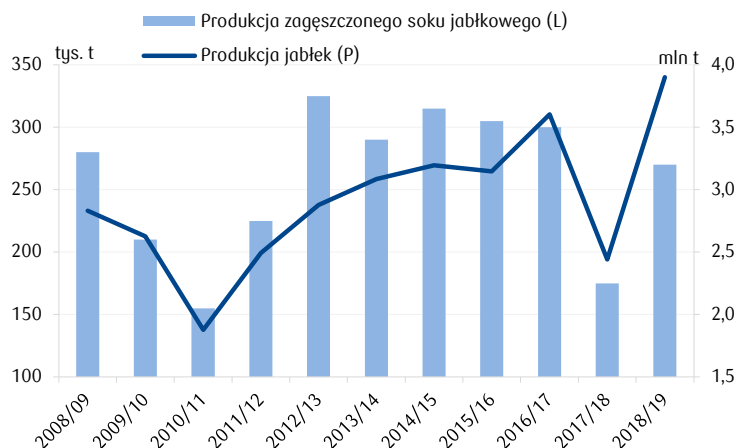
W sez. 2017/18 wyeksportowano z Polski 660 tys. t (-40% r/r) jabłek. Zmniejszyła się przede wszystkim sprzedaż do Białorusi i Kazachstanu (odpowiednio -57% r/r i -41% r/r). Wzrósł natomiast eksport jabłek, głównie do przetwórstwa, do Niemiec i Holandii (łącznie +41% r/r). Z uwagi na istotny wzrost cen wartość sprzedaży zagranicznej jabłek zmniejszyła się „tylko” o ~10%.

W sez. 2018/19, z uwagi na większą produkcję, eksport jabłek z Polski prawdopodobnie wzrośnie w ujęciu wolumenowym, niemniej niższy niż przed rokiem popyt zagraniczny i znaczący spadek cen, mogą przyczynić się do spadku jego wartości.

Czynnikiem negatywnym jest wciąż utrzymujące się rosyjskie embargo. Polskę oprócz embarga politycznego, nałożonego na żywność w UE, obowiązuje również embargo fitosanitarne. Dlatego ewentualne zniesienie sankcji politycznych (scenariusz mało prawdopodobny w krótkim okresie) nie oznacza natychmiastowego wznowienia sprzedaży do tego kraju. Dążenie do wzrostu poziomu samowystarczalności Rosji może oznaczać, że nawet przy uwolnionym rynku, eksport nie osiągnie takich wolumenów jak przez embargiem.

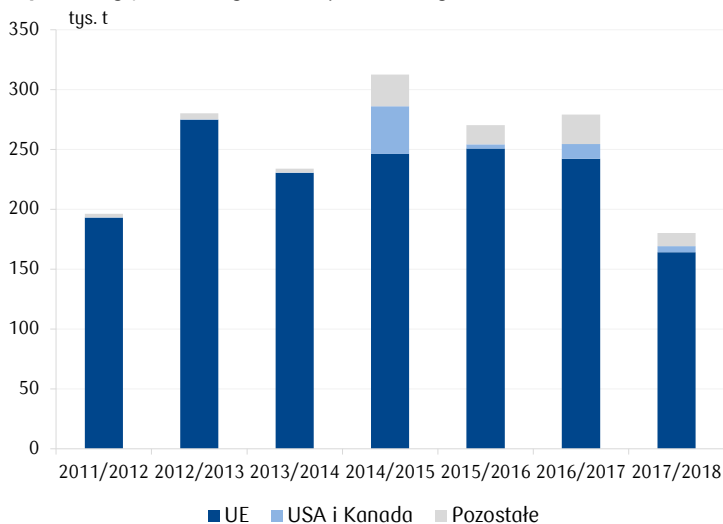
Spadek zbiorów w Chinach może spowodować, że eksport na rynki wschodnie wzrośnie (Chiny mogą istotnie ograniczyć eksport jabłek do Rosji). Zmieni się istotnie struktura eksportu wskutek mniejszych wysyłek do UE z uwagi na znaczny wzrost zbiorów. Białoruś, mimo utrudnień w eksporcie do Rosji (zakaz eksportu dla wielu firm), pozostanie największym odbiorcą jabłek z Polski.

Produkcja zagęszczonego soku jabłkowego w Polsce vs zbiory jabłek

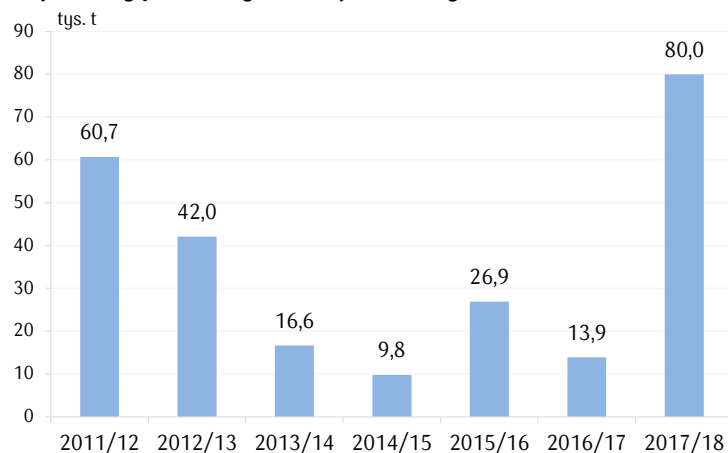
Źródło: IERiGŻ-PIB, GUS, PKO Bank Polski

Eksport zagęszczonego soku jabłkowego z Polski

Źródło: Eurostat, PKO Bank Polski

Import zagęszczonego soku jabłkowego z Chin do UE-28

Źródło: Eurostat, PKO Bank Polski

Ceny jabłek historycznie niskie

▪ Ceny jabłek deserowych we wrześniu'18 osiągnęły historycznie niski poziom, biorąc pod uwagę tylko ten miesiąc. Wg IERiGŻ-PIB cena skupu jabłek deserowych wyniosła 0,87 zł/kg i była niższa o 54% r/r. Zróżnicowanie w cenach jest stosunkowo duże, a ceny jabłek deserowych pod koniec września'18 w niektórych punktach skupu wynosiły 0,30 zł/kg. Ceny skupu jabłek do przetwórstwa średnio we wrześniu'18 obniżyły się o 72% r/r do 0,22 zł/kg.

▪ Mimo mniejszej tegorocznej podaży jabłek na świecie ich ceny w 2h18 i 1h19 będą notować spadki w relacji rocznej z uwagi na znaczący przyrost produkcji jabłek w Polsce w stosunku do ograniczonych możliwości istotnego wzrostu popytu.

▪ Dynamika cen uzależniona będzie od upływniania ich zapasów w Polsce i UE, a także oczekiwań produkcyjnych w sez. 2019/20. Czynnikiem działającym w kierunku stabilizacji cen w przypadku jabłek do przetwórstwa będzie wprowadzony skup interwencyjny 500 tys. t jabłek w cenie 0,25 zł/kg realizowany przez firmę Eskimos i lubelski rynek hurtowy Elizówka.

▪ Spadek cen jabłek do przetwórstwa łagodzony jest w niewielkim stopniu przez niskie zapasy koncentratu z sez. 2017/18.

Sytuacja w przetwórstwie jabłek – produkcja wpływa na eksport soku jabłkowego

▪ Wskutek spadku zbiorów jabłek produkcja zagęszczonego soku jabłkowego (ZSJ) w Polsce w sez. 2017/18 zmniejszyła się o 42% r/r, do 175 tys. t (za IERiGŻ).

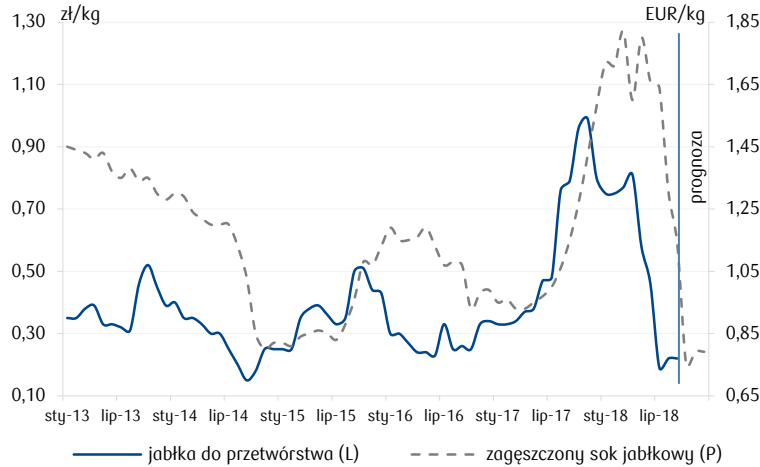
▪ Zapotrzebowanie na koncentrat jabłkowy w UE było wysokie. Mimo spadku (-35% r/r do 180 tys. t) eksport ZSJ z Polski w sez. 2017/18 przekroczył jego produkcję o 5 tys. t, co wskazuje na istotny spadek zapasów. Dodatkowo kraje UE, w warunkach niskiej podaży wewnętrznej, istotnie zwiększyły import koncentratu z Chin – do 80 tys. t (por. wykres).

▪ W średnim okresie eksport ZSJ z Polski nie wykazuje tendencji wzrostowych. Czynnikiem ograniczającym jest spadek globalnego popytu na soki odtwarzane z koncentratów. Dzięki wzrostowi konsumpcji rozwija się natomiast produkcja soków NFC (not from concentrate). Według IERiGŻ-PIB w sez. 2017/18 wyniosła ona ok. 215 mln l, wobec 150 mln l w sez. poprzednim. Wzrost nastąpił mimo znaczącego spadku zbiorów jabłek.

▪ Wzrost zbiorów jabłek skutkuje zwiększeniem produkcji ZSJ w Polsce i UE w sez. 2018/19. IERiGŻ-PIB w połowie 2018 prognozował krajową produkcję ZSJ na 270 tys. t, (+54% r/r) niemniej, szacujemy, że z uwagi na późniejsze korekty w górę zbiorów jabłek, może ona wynieść ponad 300 tys. t.

▪ W sez. 2018/19 import koncentratu z Chin będzie zdecydowanie mniejszy z uwagi na spadek produkcji w tym kraju, mniej konkurencyjne ceny oraz wysoką podaż w UE.

Ceny skupu jabłek do przetwórstwa i ceny koncentratu jabłkowego

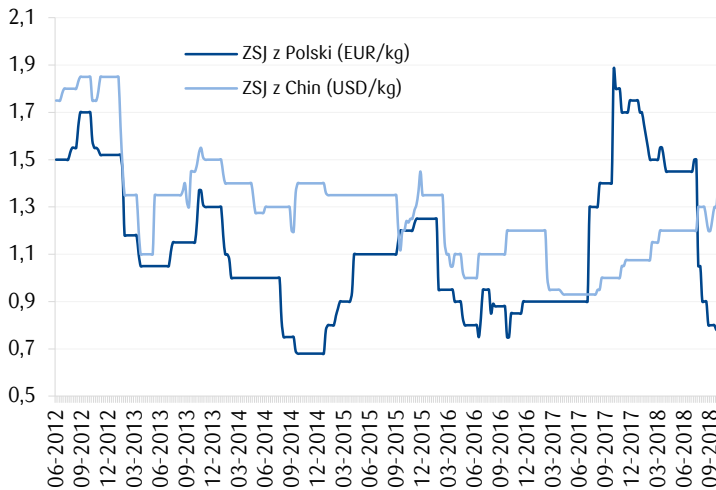

p – prognoza
Źródło: IERIGZ-PIB, MRIRW, PKO Bank Polski

Spadek cen koncentratu jabłkowego skutkiem taniego surowca, chiński koncentrat mniej konkurencyjny

- Spadek produkcji koncentratu jabłkowego spowodował znaczce wzrosty jego cen w 2h17. Niemniej, z uwagi na silny wzrost importu konkurencyjnego soku z Chin ceny wykazywały tendencje spadkowe w 1h18, co odbijało się na marżach w branży przetwórczej w warunkach silnego wzrostu cen surowca.
- Spadki przyspieszyły w 2h18 wskutek odbudowy podaży na rynku UE oraz spadku kosztów jego produkcji (niskie ceny jabłek). W połowie października'18 ceny ZSJ z Polski były niższe o 56% r/r.
- Ceny ZSJ będą pozostawać niskie w całym sez. 2018/19, choć możliwe jest ich niewielkie odbicie w kolejnych miesiącach. W kierunku wzrostów oddziaływać będą niskie jego zapasy na początku sez. 2018/19 oraz wysokie ceny koncentratu jabłkowego z Chin.

Ceny polskiego i chińskiego koncentratu soku jabłkowego

Źródło: IEG Vu, PKO Bank Polski

- Na rynku zauważalna jest tendencja wzrostu cen koncentratu z Chin i spadku cen koncentratu polskiego. Z danych Agra Informa wynika, że w październiku'18 koncentrat chiński był droższy niż polski (por. wykres). Dochodzą sygnały większego zainteresowania unijnym koncentratem w USA, w przypadku których Chiny są największym dostawcą ZSJ.
- Czynnikiem wpierającym eksport zagęszczonego soku jabłkowego z Polski jest także wojna handlowa między USA a Chinami, której konsekwencją jest podniesienie ceł na koncentrat chiński (dodatkowe 10%). Osłabia to jeszcze bardziej jego konkurencyjność i sprzyja wzrostowi wysyłek ZSJ z Polski w sez. 2018/19.
- Eksport wspierany jest przez zmiany na rynkach walutowych – umacnianie się USD do EUR.

Wyniki finansowe branży produkcji soków* w Polsce PKD 10.32

	jedn.	2013	2014	2015	2016	2017	1h17	1h18
Podmioty gospodarcze	liczba	34	38	40	42	41	38	38
Udział rentownych jednostek	%	79	71	80	74	71	66	61
Przychody ogółem	mld zł	5,47	5,62	5,98	6,33	6,70	2,82	2,56
Koszty ogółem	mld zł	5,28	5,12	5,74	6,03	6,49	2,72	2,55
Udział eksportu w przychodach	%	35	34	36	36	28	32	23
Nakłady inwestycyjne	mld zł	183	359	322	307	284	143	110
Wynik finansowy netto	mld zł	161	435	218	284	199	94	-1
Stopa zysku netto	%	3,1	7,9	3,9	4,5	3,2	3,2	-0,1
ROE	%	6,6	16,8	8,9	10,1	8,4	8,1	-0,1
Podwyższona płynność	x	0,8	0,8	0,6	0,5	0,5	0,7	0,7
Współczynnik długu	%	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6

*firmy zatrudniające >9osób
Źródło: PONT Info, PKO Bank Polski

Spadek rentowności branży produkcji soków w sez. 2017/18 – możliwa poprawa w sez. 2018/19

- Sytuacja finansowa producentów soków pogorszyła się istotnie w sez. 2017/18 wskutek wzrostów kosztów surowcowych (wzrost cen jabłek). Z danych PONT wynika, że w 1h18 wyniki finansowy branży był ujemny. Z uwagi na wysoką konkurencję na rynku międzynarodowym, wzrostu kosztów surowca nie udało przenieść się na ceny koncentratu. Przychody branży zmniejszyły się w większym stopniu niż koszty ogółem, głównie w wyniku spadku sprzedaży eksportowej.
- Gorsza sytuacja branży jest również z jedną przyczyną oferowania niskich cen za jabłka do przetwórstwa w 2018.
- Możliwa jest poprawa sytuacji producentów w 2h18 i 1h19. Spadek kosztów jabłek jest większy niż spadek cen zagęszczonego soku jabłkowego, co oznacza możliwość poprawy marżowości produkcji. Dodatkowo oczekiwany silny popyt zagraniczny i wysokie ceny koncentratu jabłkowego z Chin mogą sprzyjać odbiciu cen w UE, co będzie czynnikiem wspierającym wzrost przychodów branży.

Infografika

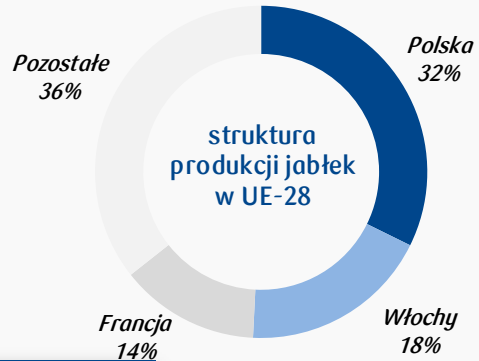
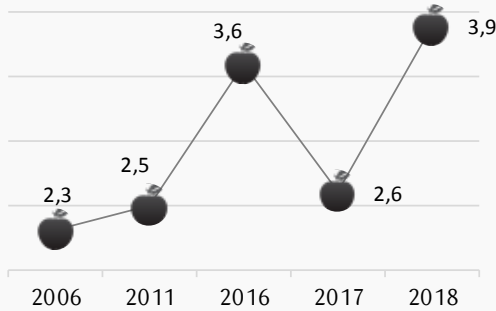
Jabłka w Polsce

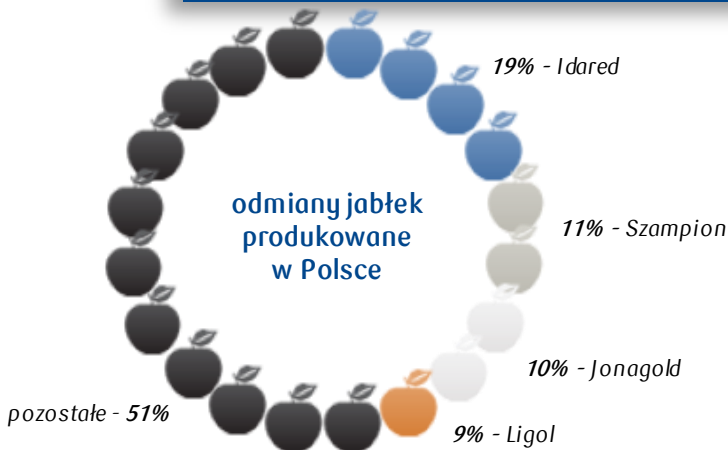
Zbiory i znaczenie Polski w UE

Co trzecie jabłko wyprodukowane w UE-28 pochodzi z Polski.

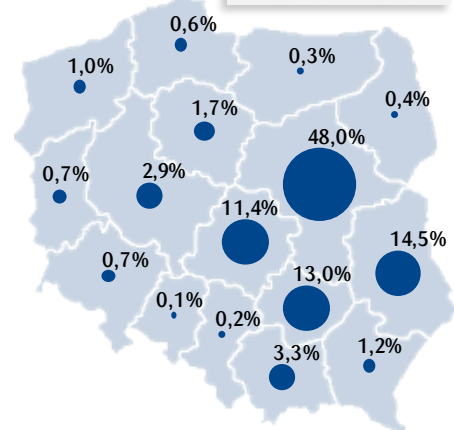
Produkcja w Polsce - mln t

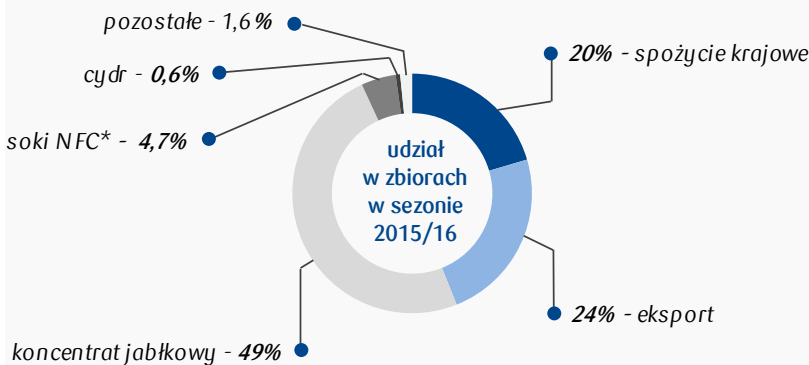
Odmiany i koncentracja upraw

% zbiorów w 2016

Zagospodarowanie jabłek

13,4 kg/os.

- tyle wyniosło przeciętne roczne spożycie jabłek w Polsce w sez. 2016/17

źródło: PKO Bank Polski na podst. GUS, WAPA, TRSK, IERiGŻ-PIB

* NFC - not from concentrate

Niniejszy materiał ma charakter informacyjny, jest przeznaczony wyłącznie dla klientów Grupy PKO Banku Polskiego i nie stanowi oferty w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny. Informacje zawarte w niniejszym materiale nie mogą być traktowane, jako propozycja nabycia jakichkolwiek instrumentów finansowych, usługa doradztwa inwestycyjnego, podatkowego lub jako forma świadczenia pomocy prawnej. Grupa PKO BP SA dołożyła wszelkich starań, aby zamieszczone w niniejszym materiale informacje były rzetelne oraz oparte na wiarygodnych źródłach. Klienci Grupy PKO BP SA ponoszą odpowiedzialność za skutki swoich decyzji inwestycyjnych, podjętych z uwzględnieniem informacji zamieszczonych w niniejszym materiale. Niniejszy materiał został przygotowany i/lub przekazany przez Powszechną Kasę Oszczędności Banku Polskiego Spółka Akcyjna, zarejestrowany w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000026438; NIP: 525-000-77-38 REGON: 016298263; kapitał zakładowy (kapitał wpłacony) 1 250 000 000 zł